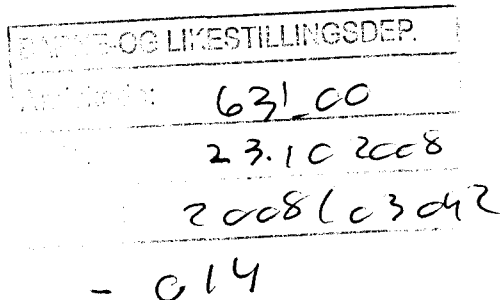

POLITIET

POLITIMESTEREN

Det Kgl. Barne- og likestillingsdepartement
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
200803042-/PGUFJS

Vår referanse
2008/03031-2 772

Dato
17.10.2008

Høring - forslag til endringer i gjeldsordningsloven

Romerike politidistrikt viser til høringsbrev av 18. juli 2008, og har følgende uttalelse til de foreslåtte endringene i gjeldsordningsloven.

Kravet om utenrettslige forhandlinger

Departementet foreslår en oppmyking av kravet om utenrettslige forhandlinger før det kan søkes gjeldsordning. Forslaget vil etter vår oppfatning føre til at man unngår unødvendig merarbeid og tidsbruk i saker hvor det med stor sannsynlighet ikke er mulig å få til en utenrettslig ordning. Dette vil være en fordel for skyldner, kreditorene og kommunens gjeldsrådgivere. Vi ser imidlertid en fare for at enkelte kommuner kan utnytte denne muligheten til å sende saker direkte til namsmannen, og at vi således kan få oversendt saker som er mangelfullt opplyst og hvor det ikke er foretatt en realitetsvurdering. Det er i dag stor forskjell fra kommune til kommune hvilken gjeldsrådgivning de kan tilby, og ved mange kontorer er det lang ventetid. Det vil trolig være i de kommunene hvor det i dag ikke er en velfungerende rådgivning, at det vil være mest fristende å sende sakene over til namsmannen uten å ha foretatt en helhetlig gjennomgang av saken. Det er imidlertid i de samme kommunene hvor skyldnerne i dag ofte blir "skadelidende" og må vente lenge på liten hjelp. Vi finner derfor at hensynet til skyldneren bør veie tyngst, og at namsmannen heller må tåle det ekstra arbeid som endringen eventuelt måtte medføre.

Det er imidlertid uheldig at § 1-3 tredje ledd siste punktum er utformet slik at det i realitet blir kommunen som avgjør om kravet om eget forsøk er oppfylt. Vi er enig i at kommunens anbefaling vil være et viktig moment i vurderingen, men kan ikke se at det er grunnlag for å frata namsmannen beslutningsmyndighet i forhold til hvorvidt kravet om eget forsøk er oppfylt. Vi foreslår derfor en oppmykning i lovteksten, slik at "... , *skal vilkåret i annet ledd anses oppfylt.*" endres til "... , *kan vilkåret i annet ledd anses oppfylt.*"

Låneopptak i gjeldsforhandlingsperioden

Det foreslås en endring i gjeldsordningsloven § 3-5 bokstav d, slik at det er opp til namsmannen å gi samtykke dersom skyldneren ønsker å stifte ny gjeld i

Romerike politidistrikt

Politimesteren

forhandlingsperioden. Vi ser med en viss skepsis på endringsforslaget med tanke på namsmannens rolle behandlingen av en gjeldsordningssak. Namsmannen bør være så objektiv som mulig for å ha tillit både hos skyldner og kreditor. Videre ser vi muligheten for at det kan utvikles forskjellig praksis på området, dersom det er opp til namsmannens skjønn å gi et slikt samtykke. Det kan imidlertid tenkes at det i noen tilfeller kan være praktisk at skyldneren får adgang til å ta opp ny gjeld i forhandlingsperioden. Vi forslår derfor at departementet gir så konkrete retningslinjer som mulig for namsmannens vurdering, og at adgangen til å gi samtykke blir svært snever. Under disse forutsetningene finner Romerike politidistrikt å kunne støtte den foreslåtte endringen.

Gjeldsordning for skyldnere bosatt utenfor Norge

I endringsforlaget foreslås det at personer som har tilknytning til Norge men som ikke bor i landet, kan fremsette søknad om gjeldsordning. Dette er en endring som vi finner det vanskelig å støtte, fordi det vil gi namsmannen store utfordringer i forhold til å kunne etterprøve de opplysningene som skyldneren kommer med, samt at det vil gi begrensede muligheter til å undersøke andre forhold som er av betydning for saken. Departementet nevner utfordringer i forhold til å beregne levekostnader og boutgifter, men peker på at utfordringene neppe er større enn ved utleggstrekk hvor skyldner er bosatt i utlandet. Dette er etter vår oppfatning to forskjellige forhold om ikke kan sammenlignes. Ved et utleggstrekk vil kreditor alltid ha sitt restkrav i behold, dersom namsmannen foretar en feilvurdering i forhold til utregningen av størrelsen på trekket. I en gjeldsordning vil en slik feilvurdering kunne bety at kreditorene får en langt lavere dividende enn de har krav på, og at kravet vil falle bort etter en gjeldsordning som er inngått på bakgrunn av uriktige opplysninger. Vi ser videre faren for at skyldnere vil kunne få gjeldsordning på feil premisser på grunn av namsmannens manglende mulighet for undersøkelse og etterprøving. Hvordan skal for eksempel namsmannen kunne vite om skyldneren er eier av fast eiendom eller bil, eller om han driver næringsvirksomhet, når han er bosatt i et land som ikke har tilgjengelige registre over dette?

Vi har i dag erfaring fra saker hvor skyldnere som har fått gjeldsordning har flyttet til utlandet, og de gir mange utfordringer i forhold til kommunikasjon og samarbeid i tillegg til problemene med å etterprøve nye opplysninger. Vi finner imidlertid at disse sakene skiller seg vesentlig fra de ovennevnte, ved at skyldneren i søknads- og forhandlingsprosessen var bosatt i Norge og at gjeldsordningen kom i stand under forhold hvor namsmannen kunne etterprøve gitte opplysninger og undersøke andre forhold av betydning for saken.

Romerike politidistrikt antar at det kun i ytterst få tilfeller vil være ubetenkelig å åpne for gjeldsforhandlinger for skyldnere som ikke er bosatt i Norge, og støtter ikke den foreslåtte endringen.

Skatte- og avgiftskrav

Vi deler departementets vurderinger og forslag til endringer i punktene 8.3, 8.4 og 8.5.

Gjeldsordningsperiodens lengde, alternative oppgjørsformer, mv.

Departementet forslår lovendringer for å gjøre det mulig å stadfeste gjeldsordninger som har alternative oppgjørsformer og kortere gjeldsordningsperiode.

Gjeldsordningsloven § 4-2 er foreslått endret slik at skyldnere som er varig ute av stand til å betale dividende, kan få en gjeldsordning som går ut på at gjelden skal falle bort med en gang gjeldsordning er stadfestet. Romerike politidistrikt deler ikke departementets

vurderinger på dette området. En gjeldsordning hvor skyldneren ikke har noen forpliktelser og får slette gjelden med en gang, vil av mange bli oppfattet som en lettvinnt løsning. Selv om gjeldsordningsperioden i de fleste tilfeller ikke fører til at kreditorene får noen dekning, bidrar den til at skyldneren i den perioden har noen forpliktelser. Departementet nevner mulighet for arv eller lotterigevinst som vil kunne komme kreditorene til gode. Et annet forhold er at skyldneren i gjeldsordningsperioden, har begrensede muligheter til å ta opp ny gjeld fordi han står registrert med en gjeldsordning. Dette har en preventiv effekt som klart faller inn under gjeldsordningsloven formål om at skyldneren skal få orden på sin økonomi. Dersom den foreslåtte lovendringen blir vedtatt, ser vi en fare for at mange skyldnere ikke endrer sine holdninger til gjeld og kreditt, og raskt vil kunne komme i et økonomisk uføre igjen.

Vi deler imidlertid departementets vurdering i forhold til at enkelte grupper, for eksempel uføretrygdede, eldre personer, kronisk syke, bør kunne få en kortere gjeldsordningsperiode enn lovens hovedregel på 5 år. Selv om det er hjemmel for å få til dette i dag, viser det seg å være vanskelig å få til i praksis både ved frivillig og tvungen gjeldsordning. Vi mener at det uavhengig av muligheter for dividende betaling, bør skje en oppmykning slik at det i praksis kan fastsettes en kortere gjeldsordningsperiode når særlige grunner tilsier dette. Vurderingen bør skje i forhold til skyldners alder, helse, etc., og ikke hans muligheter for dividendeutbetaling til kreditorene.

Videre er gjeldsordningsloven § 4-2 foreslått endret slik at den nevner tre alternative oppgjørsformer. Det første alternativet er muligheten til å foreslå et kontaktoppgjør som minst utgjør den dividende som skyldneren må antas å kunne betale i løpet av en periode på fem år. Det andre alternativet går utpå en engangsutbetaling på minst 25 % av gjelden som et endelig oppgjør. Det tredje alternativet er en mulighet for en engangsutbetaling som endelig oppgjør dersom det gir kreditorene en bedre dekning enn ved en ordinær gjeldsordning. Romerike politidistrikt ser at dette kan være gode løsninger for både skyldneren og kreditorene, men vi mener at det i utgangspunktet må bygge på frivillighet. Dersom skyldneren har muligheter til å innbetale et engangsoppgjør, burde dette i utgangspunktet ha vært gjort før vedkommende søkte om gjeldsordning. Vi ser imidlertid at av ulike grunner så vil enkelte kreditorer ikke gå med på slike forslag med mindre de inngår i en ordinær gjeldsordning. Vi mener derfor at det er tilstrekkelig at lovendringen presiserer at slike ordninger kan foreslås ved frivillig gjeldsordning og ved frivillig endring. Vår skepsis retter seg mot at tingretten skal kunne stadfeste en tvungen gjeldsordning med en alternativ oppgjørsform som kreditorene har innvendinger mot.

Næringsgjeld

Romerike politidistrikt støtter departementets vurderinger av at man ikke skal kunne få en kortere gjeldsordningsperiode fordi man har vært tidligere næringsdrivende.

Gjeldsordning for straffedømte

Departementet foreslår et tillegg til gjeldsordningsloven § 1-4 annet ledd bokstav b, slik at resosialiseringshensyn kan gjøre det mulig å åpne gjeldsforhandlinger for en skyldner hvor en ikke ubetydelig del av gjelden utgjør straffegjeld som har oppstått mindre enn 3 år før søknaden leveres. Vi deler ikke departementets syn, og peker på at det vil være støtende for andre dersom straffedømte skal kunne få gjeldsordning selv om en betydelig del av gjelden er relativt ny straffegjeld. Vi finner ikke at 3 år er for lang tid å vente med å søke gjeldsordning.

Etterperioden

Departementet har bedt om uttalelser på om det bør gjøres endringer i regelen om etterperioden. Romerike politidistrikt mener at etterperioden bør bestå uansett oppgjørsform. Vi finner at det rimelig at skyldnere som mottar arv eller lotterigevinst like etter gjeldsordningen er opphørt, må betale noe til kreditorene sine, uansett om gjeldsordningsperioden er kort eller lang. Vi ser imidlertid at det muligens bør gjøres noen ytterligere presiseringer i forhold til hva som regnes som gevinst. I vårt distrikt har vi et eksempel på en skyldner som fikk opphevet gjeldsordningen sin i lagmannsretten fordi han i etterperioden ble pålagt overtid som førte til en vesentlig høyere inntekt enn den han hadde hatt i gjeldsordningsperioden. Vi mener at dette er et uheldig utfall av regelen om etterperioden.

Behandling av straffebøter

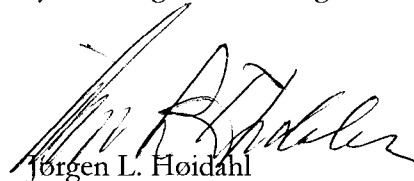
Vi ser forslaget som en presisering av gjeldende rett, og støtter den foreslåtte endringen i gjeldsordningsloven § 4-8 første ledd bokstav h.

Gjeldsordningsloven § 6-3

Den foreslåtte endringen i gjeldsordningsloven § 6-3 støttes.

Andre forslag til endringer:

Romerike politidistrikt vil til slutt benytte anledning til å anmode departementet om å se på de gjeldende livsoppholdssatser i gjeldsordningssaker. Satsene for livsopphold for voksne er nå blitt så høye at personer under gjeldsordning har mer til penger til rådighet etter betalt husleie enn personer med vanlig inntekt i lavtlønnede yrker. Gjeldsordningssatsen for livsopphold har økt forholdsmessig mer sammenlignet med sosialsatsen og satsene for utleggssaker. Dersom denne utviklingen fortsetter, er det stor fare for at gjeldordningsinstituttet misbrukes i mye større grad enn tidligere.

Jørgen L. Høidahl

Britt Hjeltnes
Britt Hjeltnes
namsfogd

Kopi til:
Politidirektoratet